

OBSAH A ZPRACOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH HESEL

Souhrnnou a podrobnou informaci o východiscích, pojetí a funkci LČL a z nich vyplývajících důvody pro zařazení jednotlivých hesel stejně jako charakteristiku jejich zpracování poskytuje úvod k prvnímu dílu (1985, s. 7–20).

Stať *Obsah a funkce slovníku* v LČL 1 označuje pojmem „národní česká literatura“ ve shodě s „uznávanými kulturními konvencemi“ literární tvorbu, jejíž počátky spadají do 60. let 9. století, tj. do období Velké Moravy (863–885), a pojímá do této tvorby spolu s díly psanými česky také díla psaná staroslověnsky a latinsky („památky vzniklé na našem území a určené domácí kultuře“). Uvedené vymezení přimělo redakci k tomu, že doplnila heslář všech čtyř dílů LČL hesly o staroslověnsky píšících autorech a staroslověnských anonymních dílech období Velké Moravy a přemyslovských Čech (hesla o autorech a dílech opomenutých v LČL 1–2 zahrnují Dodatky k LČL 4). Redakce rozšířila ve všech čtyřech dílech LČL řadou doplňků také další části hesláře tzv. starší české literatury (tj. literatury zhruba do druhé třetiny 18. století). Ukázalo se při tom, že část památek z tohoto období nelze lexikograficky uspokojivě zpracovat individuálními hesly: buď proto, že jsou propojeny složitými filiačními vztahy (biblické překlady, kancionály), nebo proto, že to jsou relativně krátké, vesměs anonymní, většinou neindividualizované texty, jejichž množství tvoří literárněhistorický celek (staročeská lyrika). Z tohoto důvodu zařazujeme do Dodatků v LČL 4 souborná hesla Bible (staroslověnský překlad, české překlady), Kancionál a Lyrika středověká. Nečetná hesla věnovaná v LČL 2 jednotlivým staročeským legendám doplňujeme v Dodatcích souborným heslem *Legenda středověká* (formu souborného hesla volíme v tomto případě z důvodů ryze praktických: bude pro uživatele v Dodatcích přehlednější, nežli by byla prostá řada individuálních hesel opomenutých v LČL 2). K hesláři starší české literatury je třeba poznamenat, že v některých obdobích – především v 17. a 18. století – je úsilí o materiálovou úplnost, byť relativní, citelně omezováno dosaženým stavem heuristického bádání.

Vzhledem k rozsahu slovníku a k časovému odstupu vydání jednotlivých dílů považujeme za nutné opakovat i upřesnit, co jednotlivá hesla obsahují, jak jsou strukturována a co v nich čtenář může hledat. Časovou řadu informací (zejména o knižních vydáních, publikování v časopisech a o literatuře předmětu) se tento díl pokusil dovést až k datu pracovní uzávěrky textu, tj. do konce roku 2005.

Podle svého předmětu se hesla LČL dělí do dvou základních kategorií: jednu tvoří hesla *osobní* (autor a překladatel krásné literatury, literární kritik, historik a teoretik, tiskař aj.), druhou hesla *věcná* (anonymní literární dílo, literární nebo kulturní spolek a organizace, nakladatelství, beletristický, kritický, vědecký časopis, sborník, almanach aj.). Přestože osobní i věcná hesla obsahují údaje různé povahy a rozsahu, směřují pokud možno k jednotnému postupu a způsobu uvádění informací. Skládají se ze záhlaví, výkladové pasáže a bibliografické části.

Záhlaví

a) *Titul hesla*: Název osobních hesel tvoří zpravidla jméno, jímž autor podepisoval své literární práce a pod nímž je nejčastěji uváděn v odborné literatuře. Jestliže tedy používal pro celé své dílo (nebo jeho převážnou část) literárního jména (pseudonymu), které se vžilo, není názvem hesla autorovo občanské jméno. Občanské jméno zůstává základním titulem hesla v případech, kdy literární jméno pokrývá jen část autorova díla nebo přistupuje k autorovu jménu jako stálý přídomek. V takových případech, stejně jako v případech provdaných autorek, užívá LČL pro orientaci odkazových hesel. Bez nich se neobešla ani evidence autorů a anonymních děl starší české literatury (latinská a česká verze osobních jmen a názvů děl, rozkolísaný úzus v uvádění osobních jmen); u památek starší české literatury, které nemají vlastní nebo konvenční název, byl jako titul základního hesla volen incipit. Za titul věcných hesel z novější české literatury je vole-

no frekventovanější pojmenování (jestliže se oficiální název dané instituce nebo periodické publikace postupně měnil), ostatní názvy jsou v hesláři zachyceny formou odkazů. U nakladatelských hesel tvoří záhlaví firemní název (často ve formě osobního jména) v úředně zaregistrované, resp. nejuživanější podobě.

b) *Základní časové vymezení* je v osobních heslech spojeno s údaji o *místě narození a úmrtí*, u věcných hesel zachycuje faktickou působnost. Místa na území ČR určujeme v první řadě historicky adekvátním názvem obce (tištěn kurzivou); pokud byla obec přejmenována nebo přičleněna k jiné obci, zachycujeme dnešní stav v závorce; jako základní pramen sloužil Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970 (1978) a Zeměpisný lexikon ČR (1991). Pro orientaci (a k rozlišení obcí shodných názvů) jsou jména menších obcí zpravidla určena geograficky nejbližším větším nebo známějším místem. (Ve výkladové pasáži uvádíme místní jména, včetně názvů menších lokalit i větších územních celků, zpravidla v jejich dobové podobě a nepříčleňujeme je k dnes platným správním celkům, je-li potřeba – nejsou-li obecně známa – blíže je lokalizujeme.) Podoba místních jmen v zahraničí se převážně řídí současným územ; pokud jde o jejich zčešťování, navazuje LČL na praxi čtyřdílného Příručního slovníku naučného (1962–67); jméno místa je v závorce doplněno údajem o zemi, případně o státu, k jehož území náleží dnes. – Podobně jako v LČL 3 je v závěru 2. svazku zařazen soupis doplňků a oprav v datech a místech (v záhlaví hesel). Ne všechny údaje je bohužel možné ověřit kvůli částečné informační blokádě způsobené výklady zákona o ochraně osobních údajů (v matrikách aj.).

c) *Stručná orientační charakteristika* autora nebo jevu vymezuje osobité pole jeho působnosti, a to hlavně cestou zařazení druhového, žánrového, vývojového, tematického apod.

Výkladová pasáž

a) První oddíl této pasáže obsahuje chronologicky postupující *výklad o životě* (osobní hesla) nebo *o genezi a vývoji* (věcná hesla) *daného jevu*; přihlíží přitom i k mimoliterárnímu souvislostem, informuje o neliterární umělecké činnosti autora, upozorňuje na vazby mezi jeho životem a dílem apod. V heslech časopisů (i některých dalších publikací) jsou z praktických důvodů v úvodu tohoto oddílu shrnuta základní bibliografická data v jejich postupných proměnách: titul, podtitul, redaktor (eventuálně odpovědný redaktor), majitel a vydavatel, periodicitu, příp. přílohy. – Je-li názvem hesla autorovo literární jméno, uvádí LČL na počátku tohoto oddílu jeho jméno občanské, případně vysvětlení původu literárního jména, další varianty občanského jména nebo literárního jména, kterými autor též podepisoval své práce. – U nakladatelských hesel obsahuje tento oddíl kromě historie firmy i stručné životopisné údaje o jejích hlavních představitelích (majitelích, ředitelích) a v závěru i adresy působišť. – Biografická část rovněž zahrnuje (zpravidla na závěr): data a stručnou charakteristiku činnosti autorových příbuzných, kteří se věnovali literatuře a umění a není jim v LČL věnováno samostatné heslo (na tyto pasáže upozorňují v závažnějších případech odkazová hesla „viz in“), případně rozlišující informace o tvorbě autorových jmenovců; u věcných hesel doplňující nebo rozlišující informace o přidružených aktivitách (vydavatelských, divadelních aj.), o časopisech stejného názvu bezprostředně předcházejících či následujících apod.

b) Další oddíl výkladu obsahuje *vlastní literární charakteristiku jevu* (kombinující syntetický a analytický postup); jejím minimálním cílem (zejména u jevů málo známých a dosud neprozkoumaných) je žánrový a tematický popis, který je zpravidla doplněn dalšími hledisky, především konkrétním začleněním jevu do literárního procesu, zachycením jeho vývojových proměn a specifičnosti. V rozsahu této části (tj. v zevrubnosti literární charakteristiky) se uplatňuje zřetel k významu daného literárního jevu. Rovněž u věcných hesel tento oddíl přináší charakterizační popis jevu (u časopiseckých hesel doplněný výčtem častějších přispěvatelů, který je zpravidla rozčleněn podle žánrů a zahrnuje též šifry a pseudonymy, jichž uvedení autoři v daném periodiku užívali; u nakladatelských hesel charakteristikou nejvýznamnějších knižnic a souborů spisů

s údaji o časovém vymezení, počtu svazků, případně redaktorech). – V závěru výkladu jsou soustředěny informace doplňující celkový obraz pojednávaného autora nebo jevu (méně důležitě a mezioborové aktivity): o četnějších druzích časopiseckých publikací, o dílech zůstávajících v rukopisu, o pracích pro film a rozhlas, o dramatizacích a adaptacích autorových děl apod. – Ve výkladové části je zmiňováno rovněž rozšiřování děl prostřednictvím domácích samizdatových edic (případně pozdější knižní vydání se uvádí v bibliografické části).

Bibliografická část

Rozsah a vnitřní členění se řídí povahou shrnutých informací (odráží zároveň stav bibliografické připravenosti oboru). Nejrozsáhlejší a nejdiferencovanější bibliografické údaje obsahují většinou osobní hesla. – Do výkladové pasáže LČL přesunuje informace o samizdatových edicích děl (nebyla-li později vydána knižně), o příspěvcích do naučných slovníků (a to jen ve zvlášť významných případech), o doslovecích a předmluvách (je-li tento žánr pro autora zvlášť příznačný) a bibliografické údaje těžko ověřitelné. – Bibliografická část (osobních hesel) obsahuje *rubriky*:

PSEUDONYMY, ŠIFRY: Soupis autorových pseudonymů a šifer uspořádaný abecedně (z obrazových šifer je uveden výběr nejdůležitějších a v autorově publikační činnosti nejfrekventovanějších značek). Ve zvláštních případech jsou jednotlivé pseudonymy a šifry opatřeny anotací, která blíže určuje místo a dobu jejich užívání. Základním východiskem rubriky byla publikace J. Vopravila *Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře* (1973), odchyluje-li se LČL od jeho údajů, jde o opravy a doplňky.

PŘÍSPĚVKY in: Názvy periodik, sborníků, almanachů, antologií a katalogů (v abecedním pořadí), v nichž byly zjištěny autorovy příspěvky (práce otištěné posmrtně jsou uvedeny na konci výčtu). V závorce jsou obsaženy informace: místo vydání (s výjimkou pražských a všeobecně známých), vročení nebo alespoň počáteční rok příspěvků (existují-li bibliografické podklady), případně upozornění na významné příspěvky (především později knižně nepublikované nebo zmiňované ve výkladové pasáži), na charakter autorovy soustavnější publikační činnosti nebo na autorův debut. – Do této rubriky jsou pojaty autorovy rozhovory (pouze závažná interview jsou zařazena v rubrice Literatura). Výhradně v rubrice Příspěvky uvádíme separáty z časopisů a novin (byť opatřené vlastním stránkováním a figurující v katalogích jako knižní tituly). Neuvádíme zde naopak autorovy příspěvky do naučných slovníků (pokud byly významné, registrujeme je ve výkladové části).

KNIŽNĚ: Úplný soupis autorových vlastních publikací (zjištěné bibliofilie a soukromé tisky neregistrujeme, pokud neobsahují práce jinak knižně netištěné a není-li to potřebné k rozlišení nebo upřesnění údajů uváděných v autorových bibliografiích a v katalogích; separáty z časopisů a novin zachycuje výhradně rubrika Příspěvky). Názvy publikací jsou citovány v originální podobě (na rozdíl od výkladové části, v níž se někdy užívá uzuálních českých verzí cizojazyčných titulů), v transkripci nebo pravopisné úpravě podle běžných edičních zásad. Původní formální úpravu titulních listů nezachováváme; údaje provázající vlastní titul díla („napsal“, „přeložil“, „sestaveno od“ aj.) reprodukuje jednotným způsobem. Tituly uvádíme většinou v plném znění (krácení obšírných či vícedílných názvů je vyznačeno třemi tečkami), zpravidla bez podtitulů a v chronologickém pořadí podle prvního vydání. Místa vydání se obecně uvádějí jen u děl vyšlých mimo území dnešní ČR, u děl starší české literatury se uvádějí i místa na našem území mimo Prahu. Vročení se řídí v první řadě titulním listem, případně tiráží; knihy bez vročení jsou anotovány zkratkou b. d., která je pokud možno doplněna datem zjištěným a ověřeným podle jiných pramenů. – V oddílu *Beletrie* (*Beletrie a práce o literatuře* apod.) jsou kromě prvních vydání připomenuta ta další vydání, v nichž sám autor podstatně zasáhl do struktury díla, a nejdůležitější kritické nebo podrobně komentované edice. (Celkový počet vydání se kromě zcela ojedinělých výjimek neuvádí.) V případech, kdy autor opakovaně měnil skladbu určitých souborů (většinou povídkových), je každý z nich zaznamenán samostatně pod svým titulem se stručnou anotací

o provenienci a uspořádání celku. U původních děl je vyznačen žánr, pokud nevyplývá přímo z názvu. U divadelních her (mezi něž se bez zvláštního odlišení – které ponecháváme výkladové části – zahrnují i hry loutkové) je rok knižního vydání doplněn (existují-li bibliografické podklady) i letopočtem premiéry. LČL registruje v anotacích upravené, popř. doplněné vydání, jakož i skutečnost, že kniha vyšla pod pseudonymem nebo pod jménem jiného autora nebo anonymně. Způsobem zápisu rozlišuje spoluautorství („s...“) a spojení prací dvou nebo více autorů („s prózou...“); je-li počet spoluautorů vyšší než tři, uvádí „s jinými“. Nezaznamenává doslovy a předmluvy v dílech jiných autorů (je-li tento druh literární činnosti pro autora zvláště příznačný, je zmíněn ve výkladové části hesla). – Soupis v oddílu *Překlady* je uspořádán v zásadě chronologicky, překlady děl téhož autora jsou však řazeny za sebou. Transkripce a pravopis jmen cizích autorů jsou přizpůsobeny dnešnímu úzu; v ruských jménech převádíme azbuku do latinky podle zásad tzv. běžného přepisu; jména cizích autorek citujeme v bibliografické části (v souladu s Pravidly jmenného katalogu, 2., opravené a doplněné vyd. 1969) v nepřechýlené podobě. U knižně vydaných překladů divadelních her uvádíme pouze výjimečně i rok premiéry (v případech většího časového odstupu). – Oddíl *Ostatní práce* uvádí jmenovitě zejména díla z oboru společenských věd; z jiných oborů, daných většinou autorovou občanskou profesí, vyjmenovává jen vybraná základní díla, ostatní publikace zmiňuje globální informací. – Oddíl *Výbory* zachycuje výbory z autorova díla (v anotaci uvádí editora, případně upozorňuje na charakter knihy) mimo publikace charakteru školních příruček, stručných výborů pro mládež a příležitostných tisků. – Jednotlivé záznamy oddílu *Souborná vydání* uvádějí i nakladatelství a editory, mimoto bývají doplněny upozorněním na práce, jež zde byly zveřejněny v knižní podobě poprvé.

SCÉNICKY: Soupis původních a přeložených her, které nebyly publikovány knižně. (Rubrika rozlišuje původní hry, překlady a adaptace, případně dramatizace a úpravy.)

KORESPONDENCE: Chronologický přehled časopisecky i knižně vydaných dopisů psaných autorem. Byl-li některý už tištěný soubor korespondence vydán v novější nebo úplnější edici, uvádí se jen toto novější vydání.

REDIGOVAL: Soupis publikací, jež autor redigoval, tříděný podle druhů (časopisy, kalendáře, sborníky, knižnice aj.); doba redigování se udává letopočty (ne podle ročníků publikací). Pokud není údaj o redaktorství výslovně uveden v dané publikaci, jsou informace o autorově působení v redakcích novin, časopisů aj. obsaženy v životopisném oddílu výkladové pasáže. Členství v redakčních radách (i když je bibliograficky doloženo) zpravidla neregistrujeme.

USPOŘÁDAL A VYDAL: Chronologický soupis publikací, jež autor uspořádal nebo připravil edičně.

V heslech z oblasti starší literatury je navíc zařazena rubrika:

EDICE (údaje jsou řazeny chronologicky a zahrnují i vydání korespondence; není-li z názvu obsah edice jasný, jsou doplněny anotací).

V heslech věnovaných osobnostem tiskařů (do poloviny 18. století) zařazujeme rubriku **Z TISKARSKÉ PRODUKCE**.

V nakladatelských heslech LČL uvádí rubriky:

KNIŽNICE: V oddílech *Beletrie* (*Beletrie a práce o literatuře* apod.) a *Ostatní* chronologický přehled všech knižnic nakladatelství s časovým vymezením jejich vycházení.

SOUBORNÁ VYDÁNÍ: V oddílech *Čeští autoři*, *Cizí* abecedně řazený výčet autorů, jimž v nakladatelství vycházely sebrané nebo vybrané spisy.

Z DALŠÍ PRODUKCE: V oddílech *Čeští autoři*, *Cizí* chronologicky řazený výběr titulů nakladatelství mimo knižnice a souborná vydání (všechna díla jednoho autora jsou řazena opět

chronologicky za časově první uvedené dílo). Uváděna jsou první nebo z literárněvědného hlediska významná vydání děl dokládající ediční profil nakladatelství.

PERIODIKA: Chronologicky řazený výčet všech periodik nakladatelství se základním časovým vymezením jejich vycházení.

BIBLIOGRAFIE: Registruje (v osobních i věcných heslech) tiskem vydané i formou účelových publikací rozmnožené bibliografické soupisy, pokud obsahují více údajů než rubrika Knižně. Existuje-li takových soupisů víc a zahrnují-li novější z nich všechny údaje soupisů starších, uvádí se většinou jen práce poslední jakožto materiálově nejúplnější. – V nakladatelských heslech jsou uváděny i nejvýznamnější firemní katalogy (seznamy) produkce daného nakladatelství. – Ze souhrnných bibliografických soupisů odkazuje LČL i v případech, že existuje speciální bibliografie, na J. Jirečka: *Rukověť k dějinám literatury české... (1875–76)*, *Knihopis českých a slovenských tisků od doby nejstarší až do konce 18. století (1925–67 a Dodatky)* a *Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě (1966–82)*.

LITERATURA: Rubrika je v osobních i věcných heslech rozčleněna do dvou chronologických řad. První z nich uvádí soupis samostatných knižních monografických publikací (včetně závažnějších publikací vyšlých v cizině nebo vydaných jako účelové tisky, např. krajskými knihovnami, a soupisů pozůstalostí, z nichž registruje pouze tisky Památníku národního písemnictví, případně Národního muzea v Praze). Druhá podává výběr z ostatní odborné a kritické literatury věnované danému předmětu; zaznamenává studie vydané v časopisech a sbornících, ucelené partie obsažené v publikacích širšího tématu, vybrané kritiky, recenze (z několika recenzí téhož autora o téže knize volíme obvykle jen jednu), polemiky, nekrology, předmluvy, doslovy apod. a závažné autorovy rozhovory (ostatní registrujeme v rubrice Příspěvky). Zahranění a zpravidla i regionální literatura předmětu je pro nesoustavnost bibliografických informací zachycena méně četně; z cizojazyčných příspěvků uvádíme většinou jen knižní publikace (výjimku tvoří hlavně hesla o starší české literatuře). Časově a tematicky shodné příspěvky z periodik (recenze téhož díla, diskuse, polemiky, jubilejní stati, nekrology) jsou většinou shrnovány do ucelených, společnou anotací opatřených bibliografických záznamů; v těchto a podobných případech zpravidla vynecháváme tituly jednotlivých článků, pokud jsou dostatečně určeny ostatními bibliografickými údaji (datum v denním tisku, odkaz na první stránku otištěného příspěvku, je-li ročník stránkovan průběžně, nebo na číslo). Vročení periodických publikací se řídí kalendářním rokem, u přestupných ročníků i číslem ročníku.

V rubrice LITERATURA se (až na výjimky) neuvádějí základní biografické a bibliografické příručky ani speciální a všeobecně naučné slovníky, které představují pro LČL jeden z fondů jeho informací; necitujeme ani syntetická literárněhistorická díla, k nimž se přihlíželo při konceptním i faktografickým zpracování výkladových i bibliografických částí jednotlivých hesel. Výčty těchto prací podaly již předmluvy k 1.–3. dílu LČL (1985, 1993, 2000), shrnuje je a aktualizuje následující soupis:

A. *Literárněhistorická kompendia, slovníky a předmětové bibliografie*: J. V. J. Michl: *Ouplný literaturní létopis čili Obraz slovesnosti Slovanův nářečí českého... od léta 1825 až do léta 1837* 1/4 (1839); J. Jungmann: *Historie literatury české aneb Soustavný přehled spisů českých...* (2. vyd., 1849); A. V. Šembera: *Dějiny řeči a literatury české* (3. vyd., Vídeň 1869); J. Jireček: *Rukověť k dějinám literatury české do konce 18. věku*. Ve způsobě slovníka životopisného a knihoslovného (2 sv., 1875–76); J. J. Stankovský: *Divadelní slovník. Příspěvek k české bibliografii...* (1876); J. Vlček: *Dějiny české literatury 1–3 (1897–1920, 5. vyd. 1960)*; V. Flajšhans: *Písemnictví české slovem i obrazem od nejdávnějších dob až po naše časy* (1901); *Literatura česká 19. století 1–3 (1902–07, red. J. Vlček; dopln. vyd. 1911–17)*; B. Menšík: *Soupis současné české literatury dramatické* (b. d., 1909); J. Král: *Česká prozodie 1 (1909)*; J. F. Urbánek: *Biografický a bibliografický slovník českých spisovatelů... 1800–1910 (2 díly, 1910)*; M. Hýsek: *Literární Morava v letech 1849–1885 (1911)*; K. Nosovský: *Soupis české literatury dramatické* (b. d., 1913); O. Pospíšil – V. F. Suk aj.: *Dět-*

ská literatura česká (1924); R. Jakobson: Základy českého verše (1926); J. Jakubec: Dějiny literatury české 1, 2 (1929–34); B. Vavroušek: Literární atlas československý 1, 2 (1932–38, s příspěvkem A. Nováka); J. V. Novák – A. Novák: Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny (4. vyd., 1936–39, reprint 1995); M. Hýsek: Ztrhané struny zvuk (1940); J. Kunc: Slovník soudobých českých spisovatelů. Krásné písemnictví v letech 1918–45 (2 sv., 1945–46); E. Macek: Z nových prací literárněvědných, Česká literatura 1956–61; J. Kunc: Slovník českých spisovatelů beletristů 1945–1956 (1957); Dějiny české literatury 1–4 (1959, red. J. Hrabák; 1960, red. F. Vodička; 1961, red. M. Pohorský; 1995, red. Z. Pešat a E. Strohsová); V. Stejskal: Moderní česká literatura pro děti (1962); J. Kunc: Česká literární bibliografie 1945–1963 (1966) (3 díly a 2 sv. doplňků, 1963–68); O. Balášová – M. Laiske – E. Macek – J. Nečas: Bibliografie české literární vědy 1945–1955. Práce o české literatuře (1964); Slovník českých spisovatelů (1964, red. R. Havel a J. Opelík); Česká literární věda 1961 (ÚČSL ČSAV 1965, red. E. Macek); Česká literární věda – bohemistika 1962, 1963 ... až 1980 (1964–92, red. E. Macek, B. Mědílek a V. Theimerová-Vladyková); Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě (5 sv., 1966–82, zal. A. Truhlář a K. Hrdina, pokr. J. Hejnic a J. Martínek); Česká literatura 1918–1945 (1970, red. J. Rambousek, V. Vařejková, Z. Zapletal); Čeští spisovatelé 19. a počátku 20. století (1972, red. K. Homolová, M. Otruba a Z. Pešat); J. Vopravil: Slovník pseudonymů v české a slovenské literatuře (1973); W. Baumann: Die Literatur des Mittelalters in Böhmen (Mnichov, Vídeň 1978); L. Šeflová: Bibliografie literatury vydané českými a slovenskými autory v zahraničí 1948–72. S dodatkem do srpna 1978 (Kolín n. Rýnem, Paříž 1978); O. Chaloupka – J. Voráček: Kontury české literatury pro děti a mládež (1979); Slovník českých spisovatelů. Pokus o rekonstrukci dějin české literatury 1948–1979 (Toronto 1982, usp. J. Brabec, J. Gruša, I. Hájek, P. Kabeš a J. Lopatka); J. Pejskar: Poslední pocta. Památník na zemřelé československé exulanty v letech 1948–81 1–4 (Curych 1982–94); Z. Rotrekl: Skrytá tvář české literatury (Toronto 1987, Brno 1991); Panorama české literatury (1994, red. L. Machala a E. Petrů); A. Zach: Kniha a český exil (1995); Katalog knih českého exilu 1948–1994 (1995, sest. J. Gruntorád); I. Adamovič: Slovník české literární fantastiky a science fiction (1995); Slovník českých spisovatelů od roku 1945 1, 2 (1995, 1998; 2. vyd. 1. dílu 1999; ved. red. P. Janoušek); F. Knopp: Česká literatura v exilu 1948–1989 (1996); J. Lehár – A. Stich – J. Janáčková – J. Holý: Česká literatura od počátků k dnešku (1998); Česká literatura na předělu století (2001, ed. J. Hrabáková a J. Janáčková); F. Brož: Česká a světová literatura v datech 1–4 (2001–06); Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000 (2002, red. B. Dokoupil); T. Kubíček a kol.: Literární Morava (2002); E. Kuťáková, A. Vidmanová a kol.: Slovník latinských spisovatelů (2004, přeprac. a dopln. vyd.); Slovník českých spisovatelů (2005, 2. vyd., red. V. Menclová, V. Vaněk).

B. *Bibliografické soupisy českých knih, časopisů a historické literatury a soupisy repertoáru*: Österreichischer Katalog. Verzeichnis aller im Jahre... in Österreich erschienenen Bücher und Zeitschriften..., oddíl 2 – publikace ve slovanských jazycích (s obměnami titulů celku i oddílů, Vídeň 1860–1918); F. Doucha: Knihopisný slovník československý aneb Seznam kněh... vyšlých... od roku 1774 až do nejnovější doby (1865); Věstník bibliografický (1869–73, red. F. A. Urbánek); Slovanský katalog bibliografický za rok... (1877–81, red. A. Michálek, J. Klouček aj.); Urbánkův věstník bibliografický 1880–83; Český katalog bibliografický 1–15 (1889–1903); V. Kudlata-Proboštů: České časopisectvo 20. věku (1903); Č. Zíbrt: Bibliografie české historie 1–5 (1900–12); Bibliografie české historie za rok 1905, 1906..., Český časopis historický 1906, 1907...; I. Kahlig: Katalog veškerého českého časopisectva... (1907); K. Nosovský: Soupis českých a slovanských současně vycházejících časopisův... (1909); J. Tumpach – A. Podlaha: Dějiny a bibliografie české katolické literatury náboženské od roku 1828... 1–5 (1912–23); Bibliografický katalog ČSR (ČSSR, ČSFR) 1920, 1921... až 1992 (od 1953 s podtitulem České knihy), pokr. Národní bibliografie ČR. Knihy (1993), pokr. Česká národní bibliografie. Knihy (1994–99); A. Sáňka: České bibliofilské tisky 1–3 (1923–31), 4 (1967, zprac. F. Bubla) + F. Bubla: České bibliofilské tisky 5 (1971); Knihopis českých a slovenských (díl 1: československých) tisků od doby nejstarší až do konce 18. století (díl 1 o 2 sv., díl 2 o 9 sv., 1925–67, red. Z. V. Tobolka, F. Horák; Dodatky. Díl 1. Prvotisky /do r. 1500/ 1994, red. E. Urbánková + Dodatky. Díl 2, sv. 1–6 1994–2006,

ed. B. Wižďálková); F. Roubík: Časopisectvo v Čechách v letech 1848–1862 (1930) + Bibliografie časopisectva v Čechách z let 1863–1895 (1936); K. Nosovský – V. Pražák: Soupis československé literatury za léta 1901–1925 I. Abecední seznam (2 sv., 1931–33); H. Doležil – A. M. Píša: Soupis repertoáru Národního divadla v Praze (1939); Bibliografický katalog ČSSR – Články v českých časopisech (od 1953 průběžně); M. Wurmová: Soupis moravských novin a časopisů z let 1848–1918 (1955); M. Laiske: Příspěvek k Soupisu moravských novin a časopisů z let 1848–1918 (1959) + Časopisectví v Čechách 1650–1847 (1959) + Divadelní periodika v Čechách a na Moravě 1772–1963 (1967); M. Kudělka, Z. Šimeček a kol.: Československé práce o jazyce, dějinách a kultuře slovanských národů od roku 1760 (1972); Bibliografie české knižní tvorby 1945–60 1–4 (1973, 1994–95); M. Laiske: Pražská dramaturgie 1 1762(?)–1843, 2 1844–1862 (ÚČSL ČSAV 1974); J. Kubíček – Z. Šimeček: Brněnské noviny a časopisy od doby nejstarší až do roku 1975 (1976); Soupis repertoáru Národního divadla v Praze 1–4 (1983, red. H. Konečná); Národní divadlo a jeho předchůdci (1988, red. V. Procházka); I. Kuneš: Svědectví. Jmenný a věcný rejstřík. Ročníky 1956–1987 (Paříž 1988); P. Kubíček: Bibliografie novin a časopisů na Moravě a ve Slezsku v letech 1918–1945 (1989) + Noviny a časopisy na Moravě a ve Slezsku do roku 1918 (2001); P. Voit: Bohemica 1500–1800 1–3 (1996); J. Hanáková: Edice českého samizdatu 1972–1991 (1997); P. Brodský: Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze (2000); J. Šimáková – J. Vrchotka a kol.: Katalog prvotisků Národního muzea v Praze a zámeckých a hradních knihoven v České republice (2001); Slavica v české řeči 1. České překlady ze slovanských jazyků do roku 1860 (2002, dopln. vyd., sest. Jos. Bečka a kol.) + Slavica v české řeči 2. České překlady ze slovanských jazyků 1861–1890 (2002, sest. Jiří Bečka, Z. Koutenská a kol.); M. Šulc: Česká operetní kronika 1863–1948 (2002); J. Linda – A. Stich – A. Fidlerová – M. Šulcová a kol.: Repertorium rukopisů 17. a 18. století z muzejních sbírek v Čechách 1, 2 (2003); J. Kubíček a kol.: Noviny české republiky 1919–1945 (2004).

C. Encyklopedie, oborové slovníky, biografické příručky a jiná kompendia: C. Wurzbach: Biographisches Lexikon des Kaisertums Österreich 1–60 (Viedeň 1856–91); Slovník naučný 1–12 (1860–74, 1887, red. F. L. Rieger); V. Kryšpín: Obraz činnosti literární učitelstva československého za posledních 100 let (1885); Ottův slovník naučný 1–28 (1888–1909); M. Navrátil: Almanach českých právníků (1904) + Almanach českých lékařů (1913); Český slovník bohovědný (1909–32, red. J. Tumpach a A. Podlaha, nedokončeno); Ottův divadelní slovník (1914–20, nedokončeno); Masarykův slovník naučný 1–7 (1925–33); J. Volf: Dějiny českého knihtisku do r. 1848 (1926); K. Nosovský: Knihopisná nauka a vývoj knihkupectví československého (1927); Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého (1927, red. F. Sekanina); Ottův slovník naučný nové doby 1–6 (12 sv., 1930–43); J. Toul: Jubilejní kniha Československé evangelické rodiny (1931); Kulturní adresář ČSR (1934–36); Z. Gintl: Postavy a osobnosti. Seznam životopisů a osobních monografií (1936); K. Kabát: Knihotisk a jeho vývoj v Československu (1936); Československo. Biografie 1–3 (1936–41, red. B. Koutník); P. Toman: Nový slovník československých výtvarných umělců 1, 2 a Dodatky (1947–1950, 1955); M. L. Černá: Stručné dějiny knihtisku (1948); J. Kunc: Kdy zemřeli...? (za léta 1937–79; 1957–79) + E. Kubásková aj.: Kdy zemřeli...? (za léta 1980–90; 1992 a 1994); Československý hudební slovník osob a institucí 1, 2 (1963–65); Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950 (Viedeň, od 1964); K. Chyba: Slovník knihtiskařů v Československu od nejstarších dob do roku 1860, příloha sb. Strahovská knihovna, od 1966; Dějiny českého divadla 1–4 (1968–83, hlavní red. F. Černý); Kdo je kdo v Československu 1 (1969); V roce... zemřeli (za léta 1963–68 a 1971–98; Státní vědecká knihovna Brno, 1969–99); F. Kutnar: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví 1, 2 (1973–77, s J. Markem, upr. vyd. 1997); Biographisches Lexikon zur Geschichte der böhmischen Länder (Mnichov, od 1974); O. Homola: Přehled osob a institucí zajišťujících náklad, výrobu a prodej českých tisků 1–3 (PNP 1975–78); I. Čornejová – A. Fechtnerová: Životopisný slovník pražské univerzity (1986); Slovenský biografický slovník 1–6 (Martin 1986–94, red. Š. Valentovič, A. Mařovčík); Československý biografický slovník (1992); Průvodce po fondech Literárního archivu PNP 1, 2 a Dodatky (1993, 1996; aktualizované vyd. 2000); Biografický slovník Slezska a severní Moravy 1–20 (1993–2006, red. M. Myška); Soupis osobních písemných pozůstalostí a rodinných archivů v České republice

(1995, ed. J. Hanzalová); Tereziánská pamětní kniha 1, 2 (1995, ed. M. Kárný); V. Just a kol.: Česká divadelní kultura 1945–1989 v datech a souvislostech 1, 2 (1995); Český hraný film 1–4 (Nár. filmový archiv, 1995–2004); Nová encyklopedie českého výtvarného umění 1, 2 a Dodatky (1995, 2006, red. A. Horová); Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918 (1996); Slovník české hudební kultury (1997, red. J. Fukač a J. Vysloužil); M. Churaň a kol.: Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století 1, 2 (1998); Průvodce po fondech a sbírkách Archivu Národního muzea (1998, red. J. Čechura); Slovník českých filozofů (1998, ved. red. J. Gabriel); J. Tomeš a kol.: Český biografický slovník 20. století (1999); J. Hoffmannová – J. Pražáková: Biografický slovník archivářů českých zemí (2000); Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů (2000, hl. red. E. Šormová); Biografický slovník českých zemí (od 2004, v sešitech); J. Hanuš: Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století (2005); Kulturněhistorická encyklopedie Slezska a severovýchodní Moravy 1, 2 (2005, red. L. Dokoupil, M. Myška, J. Svoboda); J. Ludvová a kol.: Hudební divadlo v českých zemích. Osobnosti 19. století (2006); V. Štěpán – M. Trávníčková: Prozatímní divadlo 1862–1883 1, 2 (2006); P. Voit: Encyklopedie knihy. Starší knihtisk a příbuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století (2006); Český a slovenský biografický index 1–3 (Mnichov 2006).

Redakce Lexikonu děkuje za cennou pomoc pracovníkům Bibliografie české literární vědy (retrospektivní kartotéka) a Biografického archivu v rámci Střediska literárněvědných informací Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., dále pracovníkům Národní knihovny v Praze a Moravské zemské knihovny v Brně, Památníku národního písemnictví, Divadelního ústavu, Knihovny (Oddělení časopisů) a Divadelního oddělení Národního muzea v Praze a pracovníkům archivů (zejména Archivu hlavního města Prahy).